

'Ik ben de theatertribune beu'

T www.tijd.be/nieuws/archief/ik-ben-de-theatertribune-beu/9985514

Wie zijn de dansers en waar zitten de toeschouwers? De grenzen vervagen in de voorstelling van Ultima Vez-choreograaf Seppe Baeyens. 'Ik geef het theater terug aan de mensen.'

Een kwartier ver in 'Invited', in de KVS in Brussel. De driekoppige band speelt een opzweepende melange van jazzrock en Tom Waits-achtige blues. Seppe Baeyens plukt me uit de zitbank, een blauw geweven touw van 60 meter dat over de scène slingert en waar ik met 125 andere toeschouwers op ben achtergelaten. De choreograaf - zelf ook 'speler' in 'Invited' - leidt me bij de arm het speelveld op. Ik sta oog in oog met een zwart meisje. We voelen ons van alle kanten bekeken. Enfin, ik toch. Terwijl mijn blik afdwaalt naar haar paarse dreadlocks die gerieflijk over haar schouders vallen, neemt ze mijn linkerhand en legt die op haar hart. Ze kijkt me recht in de ogen. Ze lacht niet, ik ongemakkelijk.

Ze begeleidt me naar een andere plaats op het touw. 'Kijk mama, daar is Léon', fluistert een jongen van een jaar of tien naast me tegen zijn moeder. Léon, 94, is een van de twaalf performers in 'Invited'. Hij stamt uit een Brusselse beenhouwersdynastie. Baeyens plukte de Molenbenaar letterlijk van straat in de wijk waar het hoofdkwartier van Ultima Vez, het dansgezelschap van Wim Vandekeybus, gevestigd is.

'Ik spotte hem op de stoep voor de deur', vertelt de choreograaf na afloop van de try-out. 'Ik vroeg of hij even wilde binnenkomen om naar een repetitie te kijken. 'Dans?', zei hij. 'Dat is mijn wereld niet.' Maar Léon ging toch naar binnen. Hij kwam terug. En opnieuw.

'Invited' is het tweede stuk van de choreograaf waarin Léon meedoet. Alle performers in deze voorstelling selecteerde Baeyens op die manier. Niemand is professioneel danser. De jongste speler is tien jaar, de meest picturale een jongeman met het downsyndroom en een gele cowboyhoed.

Vijf kwartier lang doen deze 'dansers' iets wat je niet vaak ziet in hedendaagse dans of theater. Ze plaatsen zich op één lijn met de toeschouwer. De grenzen tussen de spelers en het publiek worden doorbroken. Wie zijn de dansers en waar zijn de toeschouwers? Op den duur weet niemand het nog. Wat is de bedoeling van 'Invited'? 'Het is een uitnodiging in het samenzijn', legt de choreograaf uit. 'Ik nodig mensen uit om naar elkaar te kijken, naar mensen die ze niet kennen.'

Hij geeft het theater terug aan de mensen, zegt hij. Een mooie gedachte, maar klinkt het niet een beetje als een sjabloon? 'Vind je? Het theater is voor mij altijd bij uitstek de plek geweest waarin we elkaar beter kunnen leren kennen. Maar kunnen we dat door een hiërarchie te handhaven tussen toeschouwers en spelers? Ik ben de tribune in het theater beu. Ze creëert een afstand tussen mensen en die afstand is al zo verschrikkelijk groot in het echte leven Ik heb het gevoel dat er nooit zo veel communicatie is geweest en toch lijkt het of we in ontzettend anonieme tijden leven. Ik voel dat ik mijn eigen burens minder goed ken dan vroeger. We leven meer naast en boven dan met elkaar.'

De aanstichter? Hij neemt mijn smartphone van tafel, die als bandopnemer dient. 'Ik wil met de mens bezig zijn, niet met een verlengstuk waarvan we denken dat het ons een venster op de wereld biedt. Van welke wereld? Dé wereld, of de gemaakte wereld?'

Hij merkt het ook bij zichzelf, als hij naar zijn werk stapt of in de trein zit: hoe zijn smartphone vaak een muur optrekt tussen hem en zijn omgeving. Het stoort hem, want hij zit zo niet in elkaar. 'Het zit in mijn natuur om makkelijk contact met mensen te leggen. Of ik nu een professor of een dakloze tegenkom, ik vind altijd wel een aanknopingspunt voor een gesprek. Tenzij dit hier (haalt nu zijn eigen smartphone uit zijn binnenzak, red.) in de weg zit. We kijken niet meer echt naar elkaar, tenzij onrechtstreeks, via dat verdomde schermpje.'

Door de grens tussen spelers en toeschouwers te doorprikken, worden we in 'Invited' gestimuleerd om wél te kijken, ja zelfs elkaar aan te raken. Mensen krijgen een kans om binnen een veilige ruimte ontmoetingen aan te gaan met anderen die ze 'buiten' misschien zouden negeren.

Het sterke aan de voorstelling is dat Baeyens, zijn performers en muzikanten iedereen zichzelf laat zijn. Je hoeft niet per se deel te nemen aan de voorstelling. Wie liever vanop de zijlijn toekijkt hoe de 100 andere 'acteurs' elkaar op sleeptouw nemen, mag dat. Voor hem of haar ontvouwt zich een fascinerend schouwtoneel.

'Invited' van Seppe Baeyens/Ultima Vez & KVS, vanaf vanavond in de KVS in Brussel. Op tournee tot eind april. www.kvs.be